

Granelund, huset bakom granhäcken

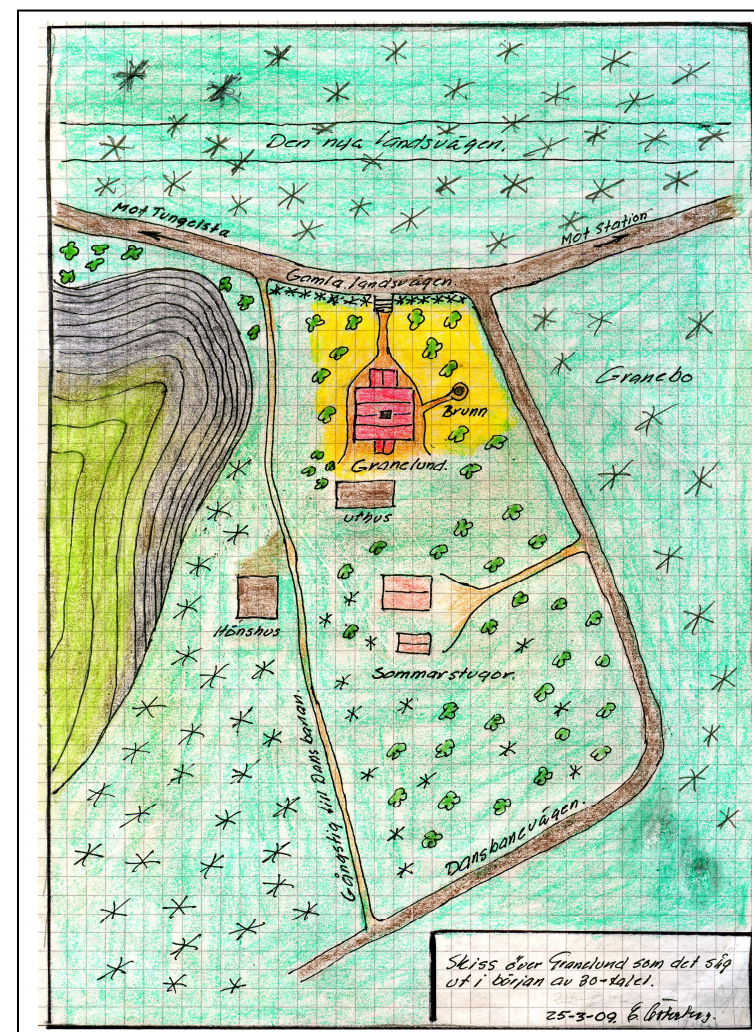
Av Erland Österberg, även foto

Granelund 1967

Som det i andra sammanhang har omnämnts, så anlände vi mars 1932, till Granelund i Västerhaninge. Själva ingången genom en stor granhäck var lite märklig för oss som bott på den vida Uppsalaslätten, dessutom gick man från landsvägen en liten trappa nedåt till själva grusgången till huset, högst ovanligt.

Det här med att hyra bostad, var för oss något helt nytt. Vi erlade visst 30 kr/mån. i hyra, förstod att det var något speciellt med detta. ty jag fick omgående stränga förhållningsorder av far Joel och Lisa att inte " ställa till med något, " för det var ju " inte vårt ".

Vi togs emot av en fröken Åkerblom, tydligen en nära släkting till vår hyresvärd Knut Albert Obrink, som vid den här tiden var ute till sjöss som maskinist på något fartyg.

Graelund var en typisk villa för sin tid, med rummen och köken lika ordnade i båda våningarna. Övervåningen var reserverad för Knut Obrink. Här fanns även elektriskt ljus, något för oss mycket ovanligt, det blev så ljust överallt. Vi hade ju varit vana vid fotogenlampor tidigare, så nu började tjetet "Släck lyset " så fort man inte var på plats..

Hugo Öbrink, Joel Österberg och Knut Öbrink

Själva tomten var ganska stor och inrymde förutom bostadshus, uthus med vedbodar och dass, en jordkällare samt ett hönshus, det senare togs i bruk genast för våra medhavda höns. 1 övrigt fanns sedvanligt potatis och grönsaksland. Det var viktigt för oss att få igång äggvärpandet och det lånades en äggklädningsmaskin med vars hjälp det snart kryllade av kycklingar. Det verkade som om avkastningen från hönsgården, efter leverans till Roswalls, täckte våra speceriköp. Och så var det ju det här speciella med våra höns - dom värpte bruna ägg, dom var populära..

Vår hyresvärd, Öbrink, kom så småningom hem från sjön, med avsikten att ha gjort sitt som sjöfarare. Öbrink var en man som var van att be stämman, det verkade också som om han delade in folk i två kategorier, Svenskar och Kulier.. Är ändå av den uppfattningen att vi trivdes rätt.. bra med honom. Jag tyckte nog att han var snål, för när jag fick gå till kiosken och köpa kvällstidning åt honom, så fick jag aldrig någon slant till att köpa gott för.

Mor Lisa hade honom i maten, men dag i veckan när Tärnholms kom, var han ute och köpte en rejäl biffbit, den fick Vidlund banka ut varpå han gick in till mor och fick hackad lök och en rå äggula uppe på, Den anrättningen satte han sedan i sig med stort välbehag. Denna i mitt tycke äckliga sak, kallades visst för råbiff. Hör till saken att den slank ner tillsammans med en öl...

Efter en tid kom en ny brink in i bilden, en brorson vid namn Hugo som även han kom med i hushållet. Sedermera kom även hans fästmo, senare maka Ingeborg, men det var på slutet av vår vistelse i Graelund.

I och med att vi etablerade oss vid Graelund, kom även ett mer omfattande umgänge till stånd. Vi hade alltid folk omkring oss och något så ovanligt som att "gubbarna" satte igång med en priffefjunta under hösten och vintern, hörde väl inte direkt till vanligheterna i vårt hem, Medverkande i den här juntan var Knut och Hugo Obrink, far Joel samt André i Gustavslund. Man spelade en gång i veckan och pengarna respektive lag vann under en kväll, lades till en pott och användes till att köpa penninglott för. Det fördes protokoll och dessa finns delvis kvar i min ägo.

Genom att far Joel och mor Lisa hade släkt såväl i Västerhaninge som i Stockholm, kom dessa ibland på besök. De jag väl minns var en morbror med familj som bodde i Stockholm, en morbror som var bosatt på Ekerö, en tredje bror hade sin hemvist i Västerhaninge. Fars släkt fanns mest i Västerhaninge, undantaget en syster på Wärmdö och en i Malmö, Blev berikad med en del kusiner och sysslingar som jag inte sett förut, knappt visste om.

Pappa Joel binder kvastar

Det som låg som en skugga över vår tillvaro, var att far Joel inte fick något stadigvarande arbete, utan fick ta tillfälliga arbeten av kort karaktär. Av ett foto som ledsagar den här artikeln, framgår att far Joel sysslade med att binda kvastar. Han hade vanan inne från lantbruket i Uppland och hans kvastar var smidiga och rejäla, men det ansågs nog inte vara ett jobb för en vuxen karl..

För min del var det nu att börja i en ny skola, Kyrskolan, och med en ny lärarinna, fröken Lindblom, tror nog att det var problemfritt för min del, jag var rent fysiskt väl rustad och dessutom hade jag "lätt för mej"... Det blev nog mera så att hemmalivet blev tråkigt och långsamt, därför blev det så att jag sökte mej utåt. Det blev Gustavssons, min släkting i Håga Allan Österberg, vissa dagar var jag tillsammans med Gunnar Froste, i hans hem Prästgården.

Dessutom hade det kommit en doktorsfamilj från Stockholm, som hyrde en sommarstuga intill Granelund. Dom hade två pojkar och snart var jag där och lekte. De två sistnämnda ställena var "godkända" hemifrån, men det

fanns alltid en förmaning med vistelsen där. "bara jag inte ställde till med något." generellt var det nog som mor Lisa sa: "ute och springer i gårdarna

Åbyskolan 1967

Notabelt för den här familjen var att det inte förekom någon direkt matlagning, vet inte vad dom åt, men jag vet att periodvis fick jag gå ner till stationen och hämta kartonger med livsmedel från NK och när det var varma dagar gå till kiosken och köpa glass i paket. Minns med vilket välbehag jag satte i mej "Ris a la Malta" samt gräddglass. Det var annat det än saltströmmingen och rågmjölsgroten därhemma..

En höjdpunkt var när doktor Jacobsson kom ut till helgerna och det kunde bli en tur till Dalarö, med besök hos en familjen närstående vän Matthandlare Nessim, som hade sitt sommarresidens där. Då blev det över 100 knutar på Österhaningerakan med doktors De Soto Cabb.-. det var stort för en 10-åring på den tiden.

Mor Lisa var inte mycket för någon form av umgänge med doktorsfamilj en. Doktern respekterade hon å yrkets vägnar och neg för, men doktorinnan ansåg hon vara "bortskämd stadsbo". Men så hände det sig att jag råkade springa på en såg och fick ett fult jack i vristen.

Detta läktes aldrig ordentligt utan bara varades i ett, men vid ett tillfälle fick doktorn syn på min belägenhet, jag gick ju och haltade, och bad mor om han fick titta . det. Han började stryka upprepade gånger ner åt foten och det började välla ut både det ena och det andra. Efter detta läktes såret fort (Det finns fortfarande ärr) och doktorn fick efter detta övernaturlig status och beundrades nästan lite "skrämt" i fortsättningen. Det var naturligtvis en god sak - att det inte heller kostade något..!

Vid den här tiden, tidigt 30-tal, for många omkring på vägarna i hopp om ett arbete eller hjälp till uppehållet. Vi hade lagt märke till detta uppe i Uppland, där vi bodde utmed det sk; "Luffarstråket", där många vandrare sökte sig uppåt tegelbruken på vintrarna där det åtminstone var varm och gott.

En dag kom en tropp av " Vandringsfolket" och stannade till utanför Granelund. En man förmodligen "Hövdingen", kom ner till mor Lisa som höll på i trädgården och frågade om de kunde få ta vatten till sina häst ar. Nu var det sommar, varmt och torrt, pumpen gick på tomgång ibland , Obrinks brunn var inte särskilt vattenförande och mor påpekade att vi själva endast använde det lilla som fanns till det vi behövde till hushållet. Mannen lät sig nöja med det svaret och gick tillbaka till de sina, men i samma stund slöt en av traktens söner upp. Han tog till sig vandringsfolkets problem, ställde sig på dansbanevägen och argumenterade kraftfullt för deras sak, så pass kraftfullt att mor tog det säkra för det osäkra och gick in och låste om sig.

Det hela slutade med att det inte blev någon vattenhämtning, Vandringsfolket avstod från att medverka till ett ännu mera laddat läge, deras supporter lomade också av.

Efter den här incidenten var det som det inte blev sig likt längre vid Granelund, i alla fall verkade den att påskynda flytten till något eget , sådant fanns u i framtidsplaneringen. 1 november 1933, flyttade vi till egen bostad uppe vid Jägartorp och hur tillvaron gestaltade sig där, nar jag berättat om i Jägartorpsdelen. Huruvida den här historien kan vävas samman med mor Lisas latent motvilja att bo granne med det som bredvidliggande Granebo stod för, det vill jag inte ens spekulera om, men nu blev det som det blev och vistelsen vid Granelund blev bara minnen av en tid som hyresgäst. För mor och far de enda — och sista.